

Streszczenie

Współczesne społeczeństwo zmagają się z narastającym problemem generowania ogromnych ilości odpadów, co staje się poważnym wyzwaniem w obliczu zwiększającej się populacji, dynamicznego rozwoju technologicznego i wszechobecnego konsumpcjonizmu. W tej sytuacji niezbędne staje się wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami. W rozprawie doktorskiej podjęto analizę możliwości przekształcenia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Gdyni zgodnie z ideą miasta bezodpadowego.

Gdynia, uznawana w Polsce za lidera w dziedzinie innowacyjnego zarządzania i zrównoważonego rozwoju, wyróżnia się szeregiem działań proekologicznych, co czyni ją idealnym obiektem badań nad wdrażaniem idei miasta bezodpadowego.

W rozprawie postawiono siedem pytań badawczych. Na tej podstawie określono główny cel pracy, którym jest ocena gotowości systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Gdyni do transformacji w kierunku idei miasta bezodpadowego oraz identyfikacja działań niezbędnych do przeprowadzenia tej transformacji. Realizacji celu głównego podporządkowano osiem celów cząstkowych.

W pracy postawiono hipotezę główną, według której system gospodarowania odpadami komunalnymi w Gdyni nie jest gotowy do transformacji zgodnej z ideą miasta bezodpadowego. Przygotowanie do urzeczywistnienia tej idei zależy od spełnienia szeregu wymagań w kluczowych obszarach, takich jak regulacje prawne, infrastruktura techniczna i technologiczna, świadomość ekologiczna mieszkańców oraz organizacja systemu gospodarowania odpadami. Dopiero pełna realizacja tych warunków umożliwi uznanie systemu za gotowy do transformacji. Hipoteza ta w toku badań została zweryfikowana pozytywnie, co potwierdziło konieczność spełnienia powyższych wymagań, aby system mógł skutecznie przejść proces transformacji.

Praca składa się z pięciu rozdziałów. Pierwszy rozdział omawia ewolucję definicji odpadów komunalnych, analizuje sytuację w Polsce i Unii Europejskiej oraz przedstawia ekologiczne i surowcowo-energetyczne konsekwencje nieodpowiedniego gospodarowania odpadami.

Drugi rozdział koncentruje się na kluczowych koncepcjach, które tworzą fundamenty nowoczesnego gospodarowania odpadami: zrównoważony rozwój, zielona gospodarka, gospodarka o obiegu zamkniętym oraz idea miast bezodpadowych. Te podejścia stanowią istotny punkt wyjścia dla transformacji współczesnych miast, dążących do minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko.

Trzeci rozdział jest poświęcony analizie instrumentów polityki ekologicznej wspierających rozwój miast bezodpadowych, ze szczególnym uwzględnieniem regulacji prawnych, narzędzi ekonomicznych oraz działań edukacyjnych. Zwraca uwagę na najważniejsze mechanizmy prawne i finansowe oraz na rolę edukacji ekologicznej w kształtowaniu postaw proekologicznych, które razem przyczyniają się do skutecznej transformacji miast w kierunku zrównoważonego gospodarowania odpadami.

Czwarty rozdział szczegółowo przedstawia system gospodarowania odpadami komunalnymi w Gdyni poprzez analizę barier oraz możliwych rozwiązań w procesie transformacji miasta w kierunku modelu bezodpadowego. Przeprowadzone badanie z wykorzystaniem rozmytej metody delfickiej pozwoliło na usystematyzowanie głównych wyzwań i propozycji rozwiązań, co stało się podstawą do opracowania rekomendacji wspierających ten proces.

Piąty rozdział jest poświęcony świadomości ekologicznej mieszkańców Gdyni. Na podstawie przeprowadzonych badań sondażowych określono jej poziom oraz zidentyfikowano grupy społeczne wymagające dodatkowej edukacji, jak również zaproponowano działania mające na celu wsparcie transformacji systemu gospodarowania odpadami w mieście.

W zakończeniu przedstawiono najważniejsze wnioski wynikające z całej pracy wraz z rekomendowanymi działaniami, omówiono napotkane ograniczenia oraz zaproponowano kierunki dalszych badań.

Praca podkreśla konieczność kompleksowego podejścia, łączącego politykę, ekonomię, edukację, socjologię, zarządzanie i urbanistykę, aby osiągnąć zrównoważony rozwój i zredukować negatywny wpływ odpadów na środowisko.